

GÖTEBORGS UNIVERSITET

STUDENT

0003-BBO

TENTAMEN

TIG111 Tentamen

Kurskod	--
Bedömningsform	DT
Starttid	15.01.2024 08:30
Sluttid	15.01.2024 11:30
Bedömningsfrist	--
PDF skapad	14.11.2024 09:21
Skapad av	Axel Carlsson

i TIG111 Minne, 7,5 hp

Delkurs 1: Minnesteorier, 3,5 hp

OMTENTAMEN

Tentamen består av fritextfrågor. Svaren på vardera delfråga a), b) och c) får vara maximalt 200 ord (dvs max 600 ord per fråga). Det går bra att svara på svenska eller engelska.

Maxpoäng är 36. Poänggränsen för Godkänd är 18 och för Väl godkänd 27.

1 Kurslitteraturen tar upp olika aspekter på minne och ögonvittnesmål.

a) beskriv **två** olika exempel/fenomen inom detta område (4p)

b) beskriv hur de **två** exemplen/fenomenen från fråga a kan studeras (4p)

c) beskriv praktiska implikationer/konsekvenser av de **två** exemplen från fråga a (4p)

Skriv in ditt svar här

Fenomen inom vittnesmål

a) positivity bias

Positivity bias är ett fenomen inom minnet som gör att individer tenderar att minnas minnen med en mer positiv perspektiv än vad som egentligen hände. Men detta sker dock inom långtidsminnet, individer tenderar att glömma bort (frivilligt eller ej) obehagliga detaljer av minnen, detta kan ske för att skydda sig själv eller för att ha en mer positiv perception på life-storyn, vilket uppmannar en mer positiv själv-bild. Om en individ bevitnar ett brott så kan detta ofta vara traumatiskt eller kännas obehagligt, därför så tappas en hel del information bort vid inkodningen (förutom i undanfall av individer med depression, ptsd, eller ångest, som tenderar att minnas det negativa bättre än det positiva). Allt detta leder till att minnen kan förändras, mänskliga minnet är ju flexibelt och förändras mycket beroende på experience.

- *att studera fenomenet*: För att studera detta så kan forskare visa en video eller bild på ett brott med obehagliga detaljer, och sedan be individer att beskriva vad som hänt i bilden/videoen. Dessa skall uppföljas och ombes igen att beskriva scenen senare (några veckor kanske). Skillnaderna kan kontrasteras baserat på hur mycket av dessa obehagliga detaljer finns kvar i minnet innan och efter lite tid gått igenom dessa tasks. Eftersom inga frågor ställs förutom fritt ihågkommande (free recall, en direkt metod), så kommer risken för interferens att minskas. Det kan vara intressant att studera detta fenomen med både individer med en depression/ptsd/ångest diagnos och friska individer och att kontrastera dessa.

Konsekvenser av detta är att det blir svårt att ge ett exakt vittnesmål efter en vis tid har gått mellan inkodning och återhämtning, många psykologiska fenomen underliggert minnet och det är lätt att minnet påverkas av olika fenomen och bias. Vittnesmål blir mindre och mindre detaljerade och sanna desto mer tid går, vilekt kan vara problematiskt inom rätten. Om ett vittne ombes beskriva minnet av en händelse, så kommer mycket relevant information att tappas bort och mer positiva information att bevaras, vilket kan leda till felbedömningar av en situation.

b) interferens

Mänskliga minnet är bättre på att komma ihåg detaljer om fysiska aspekter som till exempel om järningsmannen i ett brott var lång, klädd i svart eller grönt, etc. Men minnet är relativt dåligt och influensbar när det kommer till ansikten, vi människor påverkas mycket av olika bias såsom stereotyper, false memory effekten och vi kan ändra våra minnen baserat på interna scheman eller interferens. Om, i en studie, en bild av en människa visas och att deltagare ombes svara på frågor (såsom, var denna individ av X ursprung? etc.) eller beskriva senare denna individ, så kan interferens av forskares frågor faktiskt ge fel i minnet. En deltagare kan härledas till att minnas informationen fel, om vi till exempel, som forskare, härleder frågor som försöker guida minnet till att tillskriva individen i bilden ett annat (ofta stereotypisk ursprung) så kommer deltagaren oftast att beskriva minnet på så vis att den smällter ihop med forskarens interferens. Detta skapar också falska minnen eftersom interferens är en av orsakerna till

falska minnet effekten. Vi kan också notera att, med en fördröjning i frågeställningen av forskarna så kan faktiskt interna scheman påverka minnet till en vis grad, men tiden för att den effekten skall uppstå är snarare veckor efter inkodningen av informationen.

- *att studera fenomenet*: För att studera detta fenomen så kan man tänka sig att använda en bild/video av ett brott, och att igen använda recall av scenen, både med kort tidsintervall mellan inkodning och återhämtning och med en längre en. Vid denna återhämtningen så kan kontext ges kring scenen (vi kan kontrastera situationer då olika kontext ges och hur detta påverkar minnet), och härledande frågor att ställas kring scenen (som "såg individen ut som om hen hade X ursprung?") för att kalla på bias och stereotyper. Efter en viss tid så kan deltagaren ombes att beskriva fritt scenen (här kan vi jämföra hur tiden och interferensen har påverkat minnet), och sedan ges frågor igen till deltagaren för att konfirmera hur scheman och interferens har påverkat minnet jämfört med testet som givit några veckor tidigare.

Konsekvenser är att det blir svårt att få fram minnen av en händelse som är "rena", frågesättningar av poliser och inom rättegångar kan vara vilseledande och härleda falska minnen till en individ som är vittnesmål. Minnen kan förändras av våra egna scheman om händelser och av interferens av härledande frågor. Detta leder till felaktiga minnen av en händelse och kan leda till fel inom rättegångar, fel järningsmän kan gripas och straffas till exempel.

Ord: 754

Besvarad.

2 Minnesåterhämtning hämtar inte enbart tillbaka information, det påverkar även minnen som redan är inkodade.

a) beskriv två olika exempel/fenomen på detta (4p)

b) beskriv hur de två exemplen/fenomenen från fråga a kan studeras (4p)

c) beskriv praktiska implikationer/konsekvenser av de två exemplen från fråga a (4p)

Skriv in ditt svar här

a) Genom att återhämta en information så skapas nya minnen av denna återhämtning, likanande en elektrisk "pole" som kopplas till en annan, etc. och drifftar bort inom distansen så försvinner originella minnet med distansen inom minnet, eller snarare hjärnan.

Desto mer vi minns någonting, desto mindre så minns vi informationen som den var när vi först inkodade den, desutom så adderas nya minnen av varje återhämtning på inkodningen (så som vart vi mindes information, när vi studerade den, livssituation, etc.). Detta gör det svårare att komma åt den inkodade informationen utan det överflödiga tillagda informationen.

- att studera fenomenet: Vi kan tänka oss att studera detta fenomen genom att göra en långsiktig studie av minne, om en individ ombeds titta på en film och återkallas information om den, så kan vi sedan studera hur minnet och detaljgär kring filmen ändra vid varje återhämtning. Delatagaren kan bes ge en "recap" på filmen varje vecka i några månader, i olika platser varje gång för att ge additionel spatial kontext. Det kommer att bli svårare att minnas information då det fräschare informationen kommer att bli lättare åtkomligt för deltagaren och den originella informationen och detaljerna kring filmen kommer att bli suddigare.

Konsekvenser av detta fenomen är att det är svårt att minnas saker utan att förändra informationen till en vis grad, och utan att förlora bort mycket detaljer. Detta kan ske under en tentamen då studenten minns mer när och hur den studerat boken och kursmaterialet än den praktiska informationen, till exempel.

b) Falska minnen fenomenet

False memory är ett fenomen som gör att individer minns en händelse eller information annorlunda än hur den hände, eller minns någonting som inte hände alls. Alltså, falska minnen skapas, dels på grund av interferens, felaktig tillskrivning av källa, stark emotionellt tillstånd, etc.

Detta gör att minnen kan bli felaktiga, eller pga oss själva eller pga inducering av falska minnen.

- att studera fenomenet: Vi kan tänka oss att ge deltagare en lista av ord som skall minnas, sedan så ombes deltagare genom en cued recall teknik, om hen minns att X ord var på listan. En del av dessa ord var med i listan, medans andra faktiskt inte var det, men startar på samma bokstav som ett ord som var där (phonological similarity effect). Sedan så kan vi studera hur dessa individer kan påverkas till att tro dem minns ett ord som inte alls studerats in. Detta är ett exempel på false memory och kan länkas till studier kring kognitiva funktioner i män och kvinnor och hur dessa kan leda till skillnader i hjärnregion användning och till falska minnens uppstående, eller hur en man eller kvinna kan ledas enklare till att minnas något som inte ens hände, dvs, skillnader i kön när det kommer till inkodning och återhämtning (susceptibility to false memory production).

Konsekvenserna blir att individer minns saker fel, minns saker som inte hände, eller minns dem annorlunda, kanske för att skydda sig själva under emotionell stress, eller pga härledning till detta. Men, fakta är att många minnen kan bli felaktiga och uppstå då dem inte ens hände, och detta kan skapa problem mellan individer, emellan deras life-story och verkligheten, men också, som inom föregående frågor, inom rätten till exempel. Individer kan minnas händelser fel och sedan kan oskyldiga personer straffas i onödan.

Ord: 548

Besvarad.

